

САНА ОЛОХ

ХАБНАТ

1981 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

ССКП ЧУРАПЧЫЛААҢЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ
ДЕПУТАТТАР ОРОУОННААҢЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 117 (8878)

1989 сыл. Балаан ыйын 30 күнэ.
СУБУОТА

Сыаната
3 харчы

Оройуоннааҕы Совет онус сессията

Информационнай иһитиннэри

1989 сыл балаан ыйын 27 күнүгэр народнай депутаттар сүүрбэһис ыгырылыах оройуоннааҕы Советтарын онус сессията буолла.

Сессияга манньк болпуростар көрүлүнүлэр:

1. Народнай депутаттар оройуоннааҕы Советтарын исполкома 1987—1989 сс. ыылпыт үлэтин отчуота. Докылаатчыт—райсовет исполкомун председателэ Е. А. Борисов.

2. Саха АССР Конституциятыгар (Төрүт Сокуонугар) уларытылар уонна эбинлэр тустарынан Саха АССР Сокуонун бырайыага.

3. Саха АССР народнай депутаттарын олохтоох Советтарын бырайыктын туһунан Саха АССР Сокуонун бырайыага.

Бастаҕы болпуростар докылааты дүүллэрингэ тыл эттилэр: Г. Г. Попов—Болугур сельсоветын исполкомун председателэ, Е. Е. Попова—депутат, оройуоннааҕы киин балыҕа лаборана, Е. В. Пудов—оройуон-

нааҕы спорткомитет председателэ, С. Р. Егграфова—нэһилинньэни олох-дьаһах өгөтүнэн хаачыйар комбинат директора, П. Н. Сирябин—депутат, «Чурапчы» совхоз Килэҕиктээһи отделинетиин механика, П. Г. Кириллин—депутат, райпотребсоюз бырабыланын председателэ, А. А. Шадрин—«Агротехснаб» предприятие начальнига, И. И. Филиппов—Карл Маркс аатынан совхоз директора.

Иккис уонна үһс болпуростары, Саха АССР Сокуонун бырайыагын дүүллэрингэ тыл эттилэр: Г. И. Адамов—райсовет исполкомун председателин солбуйааччы, В. Е. Попов—ССКП райкомун партийнай тэрийэр үлэс отделин сибидиксэйэ.

Сессия дүүллэһилибит болпуростарга быһаарылары ылына.

Сессия үлэтигэр Саха АССР Министрларын Советын Председателин солбуйааччы В. И. Федоров кыттыыны ылла.

Манан оройуон Советын онус сессията үлэтин бүтэрдэ.

Атыыга— хаппыыста

Нэһилинньэ хаппыыста атыытын күүппүтэ ыраатта. Бу нэһилээтэ саҕа үүнүү хаппыыстага оройуон киинэ маҕаһынарыгар, ыраах нэһиликтэргэ тийэ, тирдиппинэ.

Эргизин тэриэлэлэрэ оруот алын бу көрүгүн нэһилинньэ сибидиксэйдэ тирдэргэ кыһаналлар. Бирдинилээн ыалларга, дьон болохтоон олоһор кэрталларыгар тийэ сылдаһа кытта атыылыһаллар.

Эрдэ быһыллыбит 10 тонна хаппыыстаттан уреты бэрэлээ, илэрээ күн Мындабаайыттан 120 тонна тизэлээн тардыллына.

Тизээр-таһар үлэлэри «Агротехснаб» шофердара хаачыйдылар. Мындабаайыга күнүгэ 6-ый авто-машина сырытта.

Оройуонга хаппыыста атыы хаһыс да сылын идэтигэр үлэтир «Мындабаайы» совхоз осуруотчуттара үүнүлэрлэр. Киинлэр хоһууру бу күнүгэ түмүктээтилэр. Хаппыыста олоһуулу 12 гектарыттан каловыйунан 130 тонна эбэтэр гектарга 108,3 центнер үүнүү ылыллына. Итинэн былаан 10 тоннаан кыһарыллына.

Хаппыыстаны нэһиликтэр маҕаһынарыгар тирдигэ эби дьаһаллар ылыллыахтарын наада, окуоха сельполар салайталара кыһарыахтаахтар.

Р. СОФРОНОВА.

Үлэс бэринилээх

Василий Петрович Седельцев II быйыл сайын Субуруускай аатынан совхоз Болтохотоору отделинети-гар 25-с сылын оттуур эвонону салайда. Опытаах үлэһит күндүл ханын дэбаны үсүлүбуйала-рыттан игнибэкс келелини эвонота үрдүн окорумтуолаахтык үлэти-рин ситиһэр. Киинлэр быйыл 300 тонна дороохой аһылыгы бэлэмниир сору-таахтарын атырдыах ыйын 27 күнүгэр тоһорбуттар.

Хоһуун отчуттар былаан-нарын таһынан өссө 60 тонна оту кэбинэн тутар-дылар.

У. АТЛАСОВА.

Общественная сүөһү бы-йыл дороохтой уонна сүмэ-һинээх аһылыктарынан ба-лаачча хаачылыына. Ол эрээри мистээтэ агардас тэрээһин үлэлэртэн туту-луктаах итэбэс-быһаас үгүс. Карл Маркс аатынан совхоз быйыл 1500 сүөһүнү кыста-тыахтаах. Аһылык баланса-та, оттоонун түмүгэ ситэ таһаарылаа илэк буолан, барылаан онорулаабыт. Бу күнүгэ сүөһүнү сүккү-нүн кыстык хотоннорун буларбыттар. Күгүс ма-һыныкка 3 кг от, 20 кг си-лэс, 3 кг фураж, 2 кг ком-бикорм, оттон бороонно-го 2,5 кг от, 1 кг комби-корм бэриллэр.

171 маһынык тулар жом-плонс хотонугар (старшай К. Л. Тоскина) биригдэниир Михаил Петрович Михайлов быһааччы салаатынан өрө-мүөн үлэс үчүгэйдик ы-тыллыбыт. Сүөсүһүттэр оло-рор дыккэрин муостатын көтүрэн хунус кутуллубут,

атын да быстах үлэлэр ы-тыллыбыттар. Ол эрээри ик-ки маһыныкыт тийкээт, Оһон киинлэри биригдэ-дүйнү уонна осемнатор солбуйаллар, сайынны ос-нуола оһолоро ыбыттар. Солбудаһык маһыныкыт эмиз суох. Илин ырахан үлэлэрин механизациялаа-һын суоһун тэксэ, электри-ческэй ыыр аппарат уонна ноһуому таһаараччы ил-дэриллибиттэр. Сайын Та-маха сайылаабыттар. Онно атырдыах ыйын түмүгүнэн үүнүрүнэн үүт ымын бы-лаана толоруллан испит. Бу ыйдааһы түмүктэрэ өссө биллэ илэк, билигин күн-гэ валовыйунан тонна кур-дук үрүк илгэ ылыллар.

Манна Р. С. Барашков салайааччылаах түөрт киһи-лээх арендатордар бири-гээдэлэрэ 40 тигэһини кө-рөр. Сайын 40-тан тахса

тонна оту соботуопкалаа-быт. Тийкээт отун совхоз-тан атыылаһарга былаанна-нар. Хэс бирдин тигэһи-тэн быйыл - 1600 кг үүтү ыыр сорукаахтар. Ол аһыс ыйынан 1400 кг туолбута. Билигин күгүс 2,5 центнер үүт ынар. Хотоннорун бэ-йэлэрэ өрөмүөннээбиттэр, бу күнүгэ быстах ситэ-рий үлэлэри ытыахтаах-тар уонна сыбааны ситэ-риэхтээхтэр. Киинлэр хо-тонноругар электрическэй ыыр аппарат уонна ноһуому таһаараччы хиллэриллибит-тэр.

Үрэх-Куора участагар 155 маһынык, 174 инчат сүөһү кыстатыллыахтаах. Билигин манна 100 субан туруоһаах хотонун өрөмүөнэ ситэ илэк. Собуот Алаһыгар «Эрчим» фермага 176 Куу-ла Куөлгэ 113 маһынык кыс-

СЫЛАННА райсовет ис-полкомун бу дьыл бэс-ыйын 21 күнүгэһин бы-һаарытынан А. А. Аяни-тоа салайааччылаах биз-нэһилээх тутуу кооператива тэриллибитэ. Александр Александрович инициатива-тынан былырын Атыр Баһыгар аһылыгы тил-тээх бэргээхэй сайылыкту-гүлүбүтүн специалистер биһирээбиттэр. Коопера-тив баһылаа дьистин акы-лаатын муостатын сагар-дыыга 3700 солкуобайдаах үлэни толордо. И. А. Мо-настирева олоһор дьистин ис оноругун ситэрдилэр. Бу күнүгэ В. А. Дьякова-скайга 8х8 м кээмээдээх дьэс көндөйүн тутан бүтэ-рэн эрэллэр.

—Иинки былаамыт улахан,—дири Александр Александрович.—Дьикки тутууга хайыны-үйэ уонча ыалтан сайаалка киирдэ. Кэлэр сылга 500 күб. м тутуу маһын кэрдиэхтээх-пит. Билигин бырабыллы-быт пилораманы чөлүгэр түһэрэ үлэлэтэн эрбит. ЮМЗ-6 маһкалаах аһа-лаах трактордаахтык. Онон, быһата, олохпугун сана була сотыбыт. Төһөнү үлэһээбиллэтинэн хамнаһы аахсабыт. Ыалларга дьэһин олоһу-дьаһагы хаачыйар

Тутуу кооператива

комбинат расценкатынан туту-быт. Үлэһээбит харчы-бытын Агробанк нөһүө чөгүнэн ылабыт.

Кооператива иһитиннэрэ

бары—үлэни-хамнаһы кы-һар эдэр дьон. Манна иин-бин Николай уонна Дми-трий Трофимовтар, Алек-сандр Алексеевич уонна Андрей Петрович Мака-ровтар үлэһини сылдыаһа. Салайааччылар тутууга үгүс сыл үлэһээбит баа-ыпыттаах, оттон коопера-тив иһитиннэрэ бары дэ-һаны иһиттэн хаалсыбат уран тарбахтаах, мындыр дьон. Киинлэр туһууттара-халпыттара барыта дьы-дөөл курдук. Аны аһыах сылын Уһун Куөл бөлүө-лэгэ киинлэр элбэх тутуу-ларинэн кэрэксинэ.

Кэлэр сылтан совхоз киин бөлүөлэгэр киирэр арканы туһсара оноруу-ну уонна маллар олбуорда-рын штакетниганын улары-тылыны сабалыахтаахтар. Эһилигинэн арболит дьэ-лэри тутар былааннаахтар.

П. ОКОНЕШНИКОВ.

Снимоктарга: муһуугу түһэригэ (хаастан) Дми-трий Трофимов уонна Ан-дрей Макаров; көтөбөр кырааһыга—Николай Тро-фимов; өссө бири дьэс көндөйүн тигээх бэрэбинэ-тэ таһаарыллар.

Автор фотога.

Кыстыкка кириини бэрэбиэркэлибит СИТЭРИЛЛИБЭТЭХ ӨССӨ ДА ЭЛБЭХ

тык сирдэрин булбуттар. Кулаадымага 310 субан сүө-һү хиллэриллибит. Итинлэ-ргэ дэбаны ситэриллэ илэк быстах үлэлэр үгүстэр. Бы-йыл хотоннор өрөмүөннэ-рингэр, сүөһүнү көрүүгэ үлэ-һиттэри булууга. Бирдики ыалларын тарбатыыга С. А. Собакин салайааччылаах «Илгэ» кооператива элбэх үлэни ыппытын совхоз са-лаалата бэлэстиир. Коло-бур, иини чилиннэрэ В. А. Григорьева, М. Т. Старос-тина 75 ныйраһи көрөртө-харайарга ылыһыттар уон-на барыларын тыһынаахты-сы таһааран эһил саас боһууһа туттарга со-руктамыттар. Бирдини-лээн ыалларын барыта 50 ныйраһи туруоруллара ситиһилибит. Маһыаха бэ-йэлэрин совхозтарыгар кө-мөнү оһорорго Н. Ф. Ку-

личкин, Л. И. Тоскин, Е. И. Павлова, А. С. Шестакова уо. д. а. собуулаһыттар.

Собуот Алаһыгар Г. А. Николаев арендага 71 төбө борооскуну уонна тыһаһеһи «көрүөхтээтэ» кыстык сирдэ-рин була илктэр. Хотонно-ро тутулла сылдыар, төһө-сө үлэс киирэрэ билли-бэт. Субу күнүгэ бу объекта аһаалаах эвонно үлэтир. Кыстык хаар тү-һэн эрэр, оттон сүөһү ту-руоһтаах хотонно бүтө билигин да ыраах. Куу-ла Куөл ферматыгар бы-йыл саҕа 30 тыһаһаһи, 30 тигэһини арендага ылыах-таах В. Н. Петровтаах үлэһээтээх хотонноро эмиз саҕа тутуллар.

Совхоз аһыт ый түмү-гүнэн үүтү госуударстааба туттарыыга 44 тонна иэ-гээх хаалбыта. Оттон бу

ыйга 115 тонна үүтү аты-лыыр сорукааһын толорор кыахтаах. Бу күнүгэ ити кырийына аһаран иэстэ-риттэн көбүрэттигэрэ суоттанан үлэһинилэр. Күг-үсэ ийиктэ ылылар, валово-йунан күн аһын ортогу-нан 3,8 тонна үрүк илгэ ылыллар. Манан кы-һыкты ыйдарга үүт ымын олус быһа түһэрбэт туһугар совхозка кылаабынай зоо-техниканын саҕа ананан кэлбит М. М. Кириллин бары наадалаах дьаһаллары ылаар наада.

Быйыл совхоз государ-стааба 435 сүөһүнү тутта-рыахтаах, ол иһиттэн 135-һэ Кулаадыма уонна Дирин Атак эгэр уотууга туруо-руллубуттар. Аһыс ыйдаах, аам-даам тыһынылаах кы-һын обургу ыган кэллэ, онон совхоз салаалата кыс-тыкка кириин итээстэрин туоратыыга суһал дьаһала-ры ылыах туһтаах.

С. АЛЕКСЕЕВ.

Народнай депутаттар оройуоннаабы Советтарын онус сессията

Совет оруолун үрдэти — дьоһуннаах сорук

Райсовет исполкомун председателэ Е. А. БОРИСОВ дакылаатттан

Оройуон социальнай-экономическай сайдыытын кэлиим быһаанын итинкилэ ула саааларынан хас да анал программа ырытыллан оҕоһуллубута. Онон райсовет исполкома тэрийэр-маассабы үлэтин сүрүн хайысхатынан тыа хаһаайыстыбатын сайыннарыыга, олоһор дьикти тууга, доруобуйа харыстылыыга, о. д. а. туруоруллубут соруктар туолан иһиллэрин хонтуруоллааһын, ону тэрийин буолар.

Оройуон тыатын хаһаайыстыбатын сайыннарыыга, биллэн турар, улахан болгомото уурулар. Ол да иһин отчуоттуур кэмгэ райсовет сессияларыгар дабыны, исполком мунньахтарыгар дабыны көрүлүбүт кэскиллээх болпуруостартан үгүстэрэ бу салаага аналлар. Манна сирин тупсаран оҕоруу, хаһаайынааһын саҥа ньымаларын олохтоһун, кыра учаастактары сайыннарыы үлэ сүрүн хайысхаларынан буолаллар.

Биллэрин курдук, отчуоттуур кэмгэ бары совхозтар толору хаһаайыстыбаннай ахсаанга киирдилэр. Оройуон билигин үүстүк үсүлүбүлүбүтүгэр совхозтар бэйэлэрин бэйэлэргэ үбүлүннүлэр, биллэн турар, кыаллыбат. Ол иһин дифференцированнай надбавка көрүлүр. Ити көмөтүнэн совхозтар уонна тыа хаһаайыстыбатын хаачыһар тэрилтэлэр ороскуоту барытын сабыннарары аһан производствонь сайыннарыыны уонна социальнай болпуруостары барытын бэйэлэргэ быһаарыахтаахтар. Ол эрэри бу өртүнэн билигин дьыһаа туруга мөлөх диэн быһаччы этэххэ наада. Ааспыт сылга совхозтар дифференцированнай надбавка толору ыһыллыбытын үрдүтүн, былааннамыт барыс улахан агарын ыһаан ылбатахтара, онон саҥа производственной уонна социальнай объектары туугу былааннамыттан лаппа арыах буолуо. Отчуоттуур кэмгэ манньк улахан суолталаах болпуруостары быһаарыыга, хонтуруоллааһынга, райсовет исполкомна уонна ОАПХ совете ситэтэ суох үлээттир.

Исполком тыа сирин дьонун олоһун-дьаһадын тупсарыы, билигин ордук суолталаах социальнай болпуруостарынан бэлэчэ дьарыктанар курдук эрэри, олох көрдөбүлүн быһытынан биллэр-көстөр түмүктэр ситинилэ иликтэр. Хааччылар тэрилтэлэр үлэлэрингэр бичүмнээх итэстэр бааллар. Норуот туттар табаардарын оҕоруу биллэрдик кэпсэбэтэ. Холобур, майы таҕастыыр комбинат оройуон биир ыалыгар оротунан 106 солкуобайдаах мизбэли уонна туугу матырыйалларын атылылар. Бу олус

ныра. Бир киниэхэ тиксэринэн олох-дьаһах өтөтүн оҕоруу 36 солк. үрдүү илэ. Оттон эргин өтөтүнэн хааччыны республика орто көрдөрүүтүнэн лаппа намыһах. Исполком отчуоттуур кэмгэ бу болпуруостарга ыһыллыт дьаһалларын туолуутун ситэ хонтуруоллаабата. Хааччылар тэрилтэлэр материалнай-техническай базаларын тупсарыыга совхозтарга тиздрилибит чопчу дьаһаллар толоруллубуна хааллылар.

Оройуонга социальнай объектары уонна олоһор дьикти туугу олус бытаан. «Якутагропромстрой» МПМК-та дабыны, тутар-өрөмүөнүүр хозрасчетнай учаастак дабыны кэлин үлэ кэмэин биллэрдик улаатыннардылар эрэри, олоһор дьикти тууга биллэр-көстөр хамсааһыны таһар-батылар. Манна билигин үлэни хас да чопчу хайысхаларынан ыһыллыахтаахпыт. Туох-ханын иһинэ, таас тууга көһүүнэн сибээстэн кыра блогу уонна киирниччэни оҕорууну биллэрдик улаатыннардыахтаахпыт. Ол иһинтэн «Мындааһаа» совхоз, «Якутагропромстрой» МПМК-тын уонна «Агро-техснаб» сыахтарын кыамтарын улаатыннардыахтаахпыт. Ити курдук оройуонга туугу индустриятын базатынан буолуохтаахтар. Ити сэрэ нэһиликэннээх чааһынай дьикти тууга сөптөөх үсүлүбүлүбүтү тэрийэтирээхпиз. Манна эби кэпсэтиилэр олоххо киирэллэрэ наада. Оттон «Якутагро-промстрой» МПМК-та уонна тутар-өрөмүөнүүр учаастак нэһиликэннээх харчытын туһанан кооперативнай дьикти туугу кэпсэтирээхтэр. Билигин бөһүөлэнтэри тупсаран оҕоруу кыаллыбака турар. Отчуоттуур кэмгэ исполком 13 бөһүөлэни туугу генеральной былааннара оҕоһуллалларын ситистэ. Онон билигин оройуон кинини хаһаайыстыбаннай тэрилтэлэригэр, совхозтарга иһиллэр сыллаабы промфинпланнарыгар бөһүөлэнтэри тупсаран оҕорууге үп-харчы тупса араарыллан көрүлүрүн туруорсабыт. Бу болпуруоска сельсоветтар исполкомнарын инициативалара эмэ наада.

Нэһиликэннээх уонна хааччыны, оройуон сирин-өтүн турунтаахтык нүөлүсүтүү проблемата олус сыгыныт турар. Онуоха оройуонга ууну хаһаанар сыаллаах анал быһыттары туугу салгыны ыһыллыахтаах. Ааспыт икки сылга итиники 40-тан тахса быһыт туугуна. Иһиликэн, сир аныаһабы ууну көрдөбүтү салгыны кэпсэтирээхтэ, 1992 сылга дьикти бары бөһүөлэнтэргэ итиники сыаллаах геологическай разведкалыыр үлэлэр ыһыллыахтаахтар. Ууну

сир аныаһабы ууну анал үстөнөөккөр, объектары бырайыактааһыны быһыллыттан сабыллыт. Билигин туругуна оройуон кинингэр, Мындааһаа, Диринг, Маралааһы бөһүөлэнтэригэр сир аныаһабы ууну көрдөбүтүн үлэлэрэ түмүктэннэлэр. Атын 8 бөһүөлэнигэ бу үлэни ыһыты былаанна киирдэ. Усунуна, Амма уугун Тааттага бырактары бырайыага олоххо киирбитин салгыны туруорсуохтаахпыт.

Итинтэн салгыны дакылаатчыт обществоннай бэрээдэги кэһини, буруйу оҕорууну утары охсуһуу соруктарыгар тохтоото. Бу болпуруоска народнай депутаттар оройуоннаабы Советтара, исполком ыһыллыттар үлэлэрэ сөптөөх көдүүнү биэрбитин ыйда. Буруйу оҕорууну утары охсуһуу соторутабыта ССКП райкомун бюротунан бигэрэммит времөннэй комитет үлэни хайдах тэрийэригэр, сүрүннүүрүтэн улахан туугулааһын санатта.

Совет тэрийэр-маассабы үлэтин тутуах болпуруоһунан быһбардааччылар накартары толоруу буолар. Бастаки сессияга быһбар иһиннээх мунньахтарга киирбит этиннэртэн сүүмэрдэн накар быһытынан толорууга 70 этин ыһыллыбыта. Накартар 75 бырайыаннара социальнай хайысхалаахтара бэлэ. Ол эрэри накартар туолан иһиллэрэ эрнэ-дахси буолбата. XX ыгырыһаах оройуоннаабы Совет боломуочуйата түмүктэнэрэ аһаах ый хаалла. Оттон 26 накар эссе да толорууга кыаллылар. Холобур, Мындааһаага котельнай, баанньык, Дирингэ агрошкола корпусун туугулар, бу бөһүөлэнигэ АТС-ны үлэ-кэпсэтирэн олус бытаардылар. Сорох рабочая депутаттарга бэркилибит накартары толорууга туһаннаах салайааччылар сөптөөх болгомотону уурбаттарын, аһаахтыгы сыһааннаһалларын ахтар наада. Холобур, депутат М. И. Васильева Маралааһы бөһүөлэни «Молодежная» микрорайонугар подстанция туруорулуутун туһанан оройуоннаабы электростанция начальнига Г. П. Кардашевскайга депутатскай ыйытык оҕорбута. Ити да кэһинтэн таб. Кардашевскай бу накарны толорууга суолта биэрбэт. Депутат В. Г. Моисеев Мурк Тыымпыаада мааһынын туугуна туһанан райсоюз бырайыаннааһын председателэ П. Г. Кириллигэ адырыстаабыт депутатскай ыйытыга эмэ итиники дьыһаланна. Бу барыта биллэн турар, дьон ортотугар Совет аагырытын намтатар. Онон исполком туһаннаах салайааччыларга бу өртүнэн сабыллыыр дьаһаллары толкуйдурга наада буолла.

Отчуоттуур кэмгэ оройуоннаабы Совет сессияларыгар тэрэһин болпуруостартан ураты барыта 22 болпуруос көрүлүнэ. XX ыгырыһаах райсовет оройуон социальнай-экономическай сайдыытын уонна бюджетын туһанан болпуруоһу 5-тэ, тыа хаһаайыстыбатын сайыннарыыга, Ас-уол программатын олоххо киллэрин болпуруостарын 2-тэ көрдө, накартар туолууларын туугу туһанан 2 төгүл аһаан-миннэ кэпсэтэ. Итинки таһынан культура тэрилтэлэрин үлэлэрин, оскуолалар материалнай-техническай базаларын, үөрэх салаатын үлэлитэрин олоһор үсүлүбүлүларын тупсарыы, норуот туттар табаардарын оҕорууну, нэһиликэннээх олох-дьаһах өгөлөрүн салгыны сайыннарыы болпуруостара көрүлүнүлэр.

Сессия оройуоннаабы Советы салайар орган быһытынан үлэти эссе да ситэтэ суоһун бэлэстэтэ. Болпуруостары дүүл-лэһингэ депутаттар коллуктанай өйдөрө-санаалара ситэ-хотө түмүлүбүт. Сессияга көрүлүөхтээх болпуруоһу бэлэстэһингэ депутаттар, бастайааннай комиссиялар кыттымыра ситэтэ суох. Бэл дьоһуннаах, оройуон сайдыытыгар улахан суолталаах болпуруостары аһаах кинилээх комиссиялар, исполком аппарата болонникер түбэлтэлэрэ эмэ баар буолааччы. Депутаттар 38 бырайыаннара сессияларга болпуруоһу дүүл-лэһингэ кыттыбатылар. Райсовет партийнай группата коммунист-депутаттар активностарын үрдэтингэ биллэр-көстөр сабыдыалы оҕорбута.

Депутаттар отчуоттарын тэрийингэ эмэ элбэх итэ-бастар бааллар. Ордук оройуон кининнээх оху-руктарга быһбардааччылар кинилэригэр отчуоту туруоруу үксүгэр кыаллыбат, туруорулар да буол-лоруна тэрэһинэ адьас мөлөх буолар. Отчуоту тэрийингэ олохтоох миз-стээси партиянай, профсоюзнай тэриятэлэр, салайааччылар суолта биэрбэт-тэрин ахтар наада.

Сельсоветтар үлэлэрин салайыы, хонтуруоллааһын анал былаан быһытынан ыһыллына дьэтэ дакылаатчыт. Ол курдук, отчуот-туур кэмгэ исполкомна Совет үлэтин араас ха-йысхаларыгар 12 сельсовет исполкомнарын отчуоттара уонна информациялар истэннээ. Ааспыт быһ-барга үгүс сирдэргэ совет-скай актив састааба биллэр-дик сагардыллыбыта. Онон маһнай утаа райсовет исполкома анал бигэрээд-лэри тэрийэн мизстээ-сырытыннарбыта, сельсо-веттар тэрийэр-маассабы үлэлэригэр практической нөмө бэлэчэ оҕоһулаан

испитэ. Аппарат үлэлитэ-риттэн куратордор аһа-мытара. Ол эрэри райсо-вет исполкомун председа-телиттан саалаан аппарат эллиттэрэ үлэлиттэрэ мизстээ-сыдыылар олус сэдэх. Ол да иһин быһбардааччылары кыта-ыкка сибээс кыһан олох-томмото. Советскай актив оскуолалар араас тема-га элбэх занятие ыһы-лына эрэри, манна ыл-быт билилэрин истээччи-лэр практической үлэ-э-ырааһынан ситэ туһамма-тар. Онон занятиелар кө-дүүстэрэ намыһах дьэххэ наада. Кэлэр өртүгэр со-ветскай активы үөрэтин форматын уларытар ордук буолсу быһыллыах.

Райсовет исполкомун кө-һө сыдыар мунньахтарын ыһыты тэрийэр-маассабы үлэти көмөлөһө буолуо. Онуоха Мугудей уонна Хоптобо сельсоветтарыгар ыһыллыбыт мунньахтары холобурдуоһа сөп. Уонса-йынан илар буоллаха, сельсоветтар үлэлэрин се-лайыга ордук улахан бол-гомото күннээх, аһаан иһэр болпуруостарга уурулуунэ. Ол оннугар үлэ кэскил-лээх өртүн ырытыы, дүүл-лэһин үксүгэр умкуллар.

Туолууну хонтуруоллаа-һынга утумнаах үлэ ы-тыллыбата тэрийэр-маасса-бы үлэти эби ыраахатта-ры үксүгэр. Исполком хонтуруолга тутар быһа-рынырыттан баара-суоһа 16-та хонтуруолтан үһүлүнэ. Исполком иһинэн туо-лууну хонтуруоллуур ко-миссия сагардыллан тэ-риликит кэһингэр бу үлэ-э үчүгэй саалааһынар баар этилар. Кэлин ол сүһүөс-р туруоруллубата, бары от-деллэри, сельсоветтары, тэрилтэлэри хабар хонту-руоллааһын систематына-йан олохтоммото. Итин сэрэ чопчу кини да эбэ-һинэстэбэт, туолуу бол-дьобун быспат уопсай ты-дынан суруллубут сорох быһаарылар дьаһалы эби уустутурдаллар. Туо-лууну хонтуруоллааһынга исполком советскай акти-ви, депутаттары кыһан туһамматта эмэ баар. Ту-мүгэр быһаарылар туо-лууларын иһитиннэрэн биллэрэн иһи кыаллыбат буолан, итин быһбар-дааччылар билбэттэр, ки-килэр олохторун-дьаһах-тарын чопчу таарыйар бол-пуруостары дабыны хонту-руоллааһынга кыттыбака хааллар. Туолууну хон-туруоллааһын дьаһалты-нан ууһунарар тэһик да-бырааллыт суох. Быһбар-дааччылар иһтирээтэрин таарыйар болпуруостарга тыл дьаһалаттан араас-сыахтаах.

Исполком састааба ба-лаача уларыйда. Ол эрэри билигин кини хас бирдди-чилиэ Совет үлэтин сага көрдөбүлэригэр тэрийэр-толору ыһахтаах. Кинилэр үлэлэригэр итэстэр эмэ бааллар.

С. И. Яковлев—исполком председателин бастаки солбуйааччы, ОАПХ пред-седателэ—бу дьоһунаа са-улааһын ситэ аһаарытат орто. Кэскиллээх болпу-руостары иһэн-тоһон ту-руорса иһин, исполком дьаһалларын олоххо кил-лэрингэ туһаннаах сала-йааччыларга, специалистар-га сөптөөх ирдэбили ту-руорбат. Хаһаайынааһын сага ньымаларын олох-тоһунга бытаары баар.

Г. И. Адамов—исполком председателин солбуйаач-чы—туһаннаах болпуруос-тарыгар элбэхтик үлэлиир, туруорсар, инициативалаах. Итэстэ быһытынан дьа-рыктанар болпуруоһа эл-бэһинэн тэрэһинэ тийбэ-тин, сороһор хамаанда-лыыр стилэ баһыарын, са-балаабыт дьаһалы тийэ-бэр тэрдикти ситэ үлэлэ-бэтин бэлэтир наада.

С. Д. Ноговицын—испол-ком председателин солбу-йааччы, оройуоннаабы бы-лааннаах комиссия предсе-дателэ—туһаннаах сорох болпуруостарын быһаарыы-га кимээһиннээх буолууну ситиспэт, сытытык ту-руорбат. Оройуоннаабы былааннаах комиссия эконо-миканы салайыыга баһы-лыр-көһүлүүр орулуыла иһин.

Т. П. Посельская—испол-ком секретара—туһаннаах болпуруостарынан элбэх-тик дьарыктанар, совет-скай, партийнай үлэти оһа-та тийбэтин дьулуруунан, кыһамнытынан оһоруна сатыыр.

А. А. Захаров—Чурапчы сельсоветын исполкомун председателэ—исполком мунньахтарыгар, күннээх үлэти активнайдык кыттар, инициативалаах. Оройуон кинини сайыннарыыга тэ-риятэлэри кыттары сөп-төөх төһүүлэрин олохтоо иһик.

С. И. Сергеев—«Мугу-дай» совхоза директора—исполком биир активнай чилиэни. Ол тынан баран сорох болпуруостары бы-һаарыыга директор бы-һытынан кытара ардыгар мэлэйдир.

Исполком атын чилиэни-эр Д. Д. Адамов, В. М. Старостина, М. П. Ефре-мова активностара намы-һах, тус бэйэлэрин сана-ларын ситэ көмүскэбэттэр. Мин, исполком предсе-дателэ буолан туран,—дьэтэ дакылаатчыт,—ор-дук улахан ыраахаттары сельскай Советтар оруол-ларын үрдэтигэ көрсө-бүн, манна сөптөөх суолу-ниги ситэри тобула илик-тин. Кадрдары аттаран туруорууга бытаарылар таһаарабын. Үлэм стилигэр салайыы административнай ньымаларын туһанар түгүн-нэрдээхпин.

Түмүгэр дакылаатчыт сүөһү быһылгы кыстыгы тэрийини соруктарыгар тох-тоото.

Народнай депутаттар оройуоннаабы Советтарын онус сессията СЕССИЯ КЫТТЫЛААХТАРЫН ЭТИИЛЭРИТТЭН

Дахылааты дүүллэһингэ бастахынан болуур советын исполкомун председателэ Г. Г. Полов улар. Райсовет исполкома аппаратын үлэһиттэрэ маастар сылдаан сельсовет үлэтигэр көмөнү онорууга суолта биэрбэттэрин биллэттэтэ. Итинтэн салгыи иини олохтоох Совет оруула олус намыһабын, хаһаайыстыбаннай салаааччыларын кытта болпуруоһу тэһэ быһаарсар кыада суоһун абынна. Билигин Совет сирин бас билбэт, онтон тугу да туһаммат. Бэл Миһдаһаайы карьернай хаһаайыстыбатын туһанын иһин төлөбүр барыта совхоз тармааныгар киһирэр. Оттон сельсовет үбэ-харчыта суох буолан, бөлүөлүгү тулгаран онорууга даһаны туох да үлэни ыттар кыада суох. Биллэһи оройуоннар-бытыгар итинник буолбатах диэтэ араатар. Холобур, Алексеевская оройуон сорох совхозтара сельсоветтарга сый аайы 15—20 тыһ. солк. өлүүлүүллэр эбит. Түмүгэр киһи нэһилиэккэ, отделениега биир хаһаайын баар буолуохтаах, оройуоку хаһаайыстыбаннай ахсаанга киллэрингэ мань ухуоттуохха диэн санааны эттэ.

—XX ыкырыллаах оройуоннаабы Советка быыбарданан үлэлэтим да, дыккэр, олох астыммат, — диэтэ бэйэтин этинигэр оройуоннаабы киһи балыһа лаборана, депутат Е. Е. Погова. —Урукку өртүгэр Совет үлэтин билбэт сага быыбардаммыт депутаттарга көмөлөһүт диэн мин биир сессияга эппиттээхпин. Ол да кэтинтэн биллэркөстөр уларыйып тахсыбата.

Оройуонка спорт уонна физкультура сайдыытыгар билигин да улахан суолта бариллибэт. Тэрилтэлэр салаааччыларга спорт туһунан күрэхтэһинилэр ыган кэллэхтэринэ эрэ саныллар. Манна утумнаах үлэ суоһун курдук суох. Барыта хампаанна курдук ытыллар. Спорду сайын-нерын дьон доруобуйатын тулсарыны таһынан чуолаан ыччат өйүн-санаатын тутууга, арыгылааһыны, обшественнай бэрээдэги кэһинни утары охсуһууга, итэр үлэһэ уопсайынан даһаны улахан көмөлөһөх буолуохтаабын умнабыт. Ити туһунан спорткомитет председателэ Е. В. Пудов эттэ. Киһи спорду сайыннары дьаһалларын, оройуоннаабы спортнай күрэхтэһинилэри совхозтар, атын да тэрилтэлэр куоталаһыларын усулуобуйатыгар киллэрэххэ диэтэ. Итинтэн салгыи оройуон киһингэр аһыыр уу санитарнай туруга адьас мөлөөн турарын санаатта.

Нэһилиэккэ олох-дьаһах өгөтүнэн хааччылар комбинат директора С. Р. Евграфова райсовет исполкома, совхозтар директордара хааччылар тэрилтэлэри сайыннарыга сөптөөх суолтаны биэрбэттэрин, социальнай болпуруостары быһаарыыга уопсайынан даһаны бытааралларын сирдээхтик критикалаата. Комбинат совхозтарга баар филиалларын үлэһиттэрин үлэлир усулуобуйаларын тулсарына быйыл да өнүктээх үлэ ытыллыбата. Комбинат арендаһар дыккэрин өрөмүөнүгэр сөптөөх матырыйалыннан хааччыларын үрдүнэн, совхозтар салаааччыларга өрөмүөнү ыттарарга ыһамматтар.

Дыккэр, арендаһаччы дьэһтин-уотун бэйэте көрүөхтээх этэ. Райсовет исполкома хааччылар тэрилтэлэри кытта үлэһэ совхозтар директордарыттан киһилэр чолчу тугу онорбуттары уонна туох былааннахтарыны ыйытара наада диэтэ киһи түмүгэр.

—Скири оноруу, элбэх сыллаах оту үүннэрин туһунан элбэхтик кэспэтибт эрээри, дыһалаа улахан хамсааһын суох. Игинэн дьарыктанааччылар чолчу сыллаах-соруктаах үлэлииллэрэ кыаллыбат. Манна кытаанах нэрдэбил суох. «Чурапчы» совхозка урукку «Сельхозхимия» холбоһуга 400 гектар сирин онорон туттарыахтааһын тийэ-бар тиздирбэккэ бырабан ситиһарар. Эбэтэр хааччы-һыи болпуруостарын ылан көрүбүт. Манна эмиз аһарах-сатарак сылдабыт. Турба, электрод суоһунан сорох объектары кыстыкка кыайан бэлэмнээбэтибик. Барыта кыаллыбат, сатамат өртүттэн буолан иһэр. Оннообор «Агротехснаб» курдук кыахтаах тэрилтэ территориятын иһигэр суолун кыайан оностубат. Иинэ гынан ардыгар ыкылааска да киһирэр кыах суох буолар. Манник олоһорбут адьас сатамат буолла, — диэн

эттэ Килэжки отделениетын механика, депутат П. Н. Скрябин.

Бийиги оройуонмут эксперимент бийытынан республика бастахынан хаһаайыстыбаннай ахсаанга киһирэхтээх. Дыккэр, ити тылга эрэ сылдьар. Ханник да бэлэмнэни үлэ бара илик. Биирдии хаһаайыстыбаларынан, тэрилтэлэринэн, оройуон үрдүнэн уопсайынан даһаны экономикай ааһыи-суот-һаһын хайыи-үйэ садаламчыт буолуохтаах этэ. Нэһилиэккэ да бу туһунан үчүгэйдик иста илик. Онон бэлэмнэни үлэлэр кырдык садаланар буоллаһтарына, итин киһиги иһитиннэрэр-биллэрэр наада этэ. Онуоха совхозтар бийиги структураларын уларытан биирдии иһиликтэринэн тусла хоһресчетнай единицалары тэрийини үөртэххэ. Кырдык да, билигин иһиликтээх совхоз отделение-тыгар биир салалта, биир хаһаайын наада. Итинник этини дахылааты дүүллэһингэ кыттан тыл эппит райсоюз бырабыланынатын председателэ, депутат П. Г. Кириллин киллэрдэ. Салгыи киһи сельполар базаларын кэһэтин болпуруоһугар тохтоото. «Манна даһааһыи совхозтан ураты

хаһаайыстыбалар манна биллэр-ностөр үлэни ыттар иһиттарын критикалаата. Элбэхтэн биир холобур адалар буоллаһа, «Мугу-дай» совхоз Троицко-мэ-һаһын тутуохтааһа баччаанга дьэри тылга эрэ сылдьар. Райсовет исполкома манник улахан суолтаах социальнай болпуруостары быһаарыныи бытаардар салаааччылартан ыйытыгы күүһүрдэрэ эрэ-йиллэр диэтэ араатар түмүгэр.

—Оройуон бюджет, н, дохуоту улаатыннарына үлэ сүрүннээн иһки хаһысханан ытыллар. Бастахыта—хас биирдии тэрилтэ барытаахтык үлэлирини ситиһи. Иккыһа—кооперацияттан киһирэр үбү улаатыннары. Оройуон бюджетин 70—80 бырыһыана райпотребсоюзтан киһирэр. Онон табаар эргирин улаатыннарыи оройуон сайдыытын кытта быһаччы сибээстэрин умнуо суохтаахпыт, — диэтэ бэйэтин этинигэр «Агротехснаб» предприятие начальнига А. А. Шадрин. Салгыи киһи совхозтар дифференцированной надбавканын ылбыт үбү-харчыны анылан туһамматтар, дыккэр, ити барыта напительнай тутууга, социальнай болпуруостары

быһаарыыга барытаах диэн эттэ. Уопсайынан, оройуон чолчу хаһысханна социальнай политикалаах буолуохтаах. «Агротехснаб» курдук кыахтаах тэрилтэ кэһиниги үс сылга биир да квартираны тулпата. Манник тутууну ыттарга кыах бариллибата.

—Үтү-аһы хомуйууга кооперативтарынан үлүһү-йэр, мин санаабар, сатамат, —Карл Маркс аатынан совхоз директора И. И. Филиппов бэйэтин этинтин итинник садалаата. —Совхоз ссуда ылан бэйэте көмөтө хаһаайыстыба тэри-кэрэ ордук буолсу. Оччо-до эрэ бийиги үлэһиттар-биги-тэригэр чэлэки сыналаах аһы-үөлү атыһыыр кыах-таныахпыт. Итинтэн салгыи араатар промышленнай тэрилтэлэри кытта шэфтэһини туһунан санаатын эттэ. Совхоз «Якуттоль» хол-бөлүк курдук олус кыах-таах тэрилтэни кытта шэфтэһэр. Ол эрээри манна бөсө сибээс олохтоно илик. Атын да совхозтар Нарюн-григаары. Чульманнааһы шэфтэһини кытта үчүгэйдик сибээстэһэ, кэспэтиһэ илик-тэр. Совхозтартан көмөн-дирекцалар дьон утары ууналлара суох буолан, дойдуларыгар туох да күт-түөннээи ситиспэккэ кэл-лэллэр. Манник биирдии-лээн сырдылларга, биллэн турар, дьолунаах, олох-тоох кэспэтин тахсыбат. Онон араатар этринэн, оройуон аатыттан баран кэспэтигэр ордук көдүү-тээх буолуода. Түмүгэр киһи общественнай бэрээ-дэги тулсарыи сорох бол-пуруостарыгар санаатын атааста.

Түүнү сеанстар

Кылгас болдоххо кэлбит иһинэлэри Чакырга түүн 12 чаастан көрдөрүү үтэскэ кү-булуйбута хаһыс да сыла буолла. Кизг бийирбили ылбыт иһинэлэри нэһилик-нээ көрүүн багата улахан киноустановах баһаана түүлэ-эмиз наада. Онон ки-номеханиктар ыккалга сыл-дьар иһинэлэри түүн көрдө-рөгө күһэллэллэр. Бу ки-нэлэри эдэрдер уонна ба-лай эмэ тулуурдаах аһыах ахсааннаах кырдыкка дьон көрөллөр. Аны ити үлэһэ-хамнаска, доруобуйага ох-суутун этэ да барыллыбат. Түүннэри харахтаммыт дьон көмүө күн төһө күтү-өннээ-би үлэлэхтэрэй?

Төһө да ыккаллаах хар-тыналар буоллаллар, кэлэр өртүгэр сөптөөх бирикмээ көрдөрүллэллэригэр кино-сеть дирекциятын садалта-та дьаһалы ылар наада.

Киноленталары тастары-га биир эрэй. Киномехани-ктар кэлэр-барар автомаши-налар шофердарын көрдө-һөн-ааттанан илтэрэллэр-асалтараллар. Уһук нэһи-лиэккэ иһинэлэри тастары-га эмиз болломто уурул-луохтаах.

Е. СМЕРНИКОВА,
агроном.

Н. ФИЛИППОВ.

Снимок: райсовет депутаттара (хаһаастан) Н. Н. Колесов —Субуруускай аатынан совхоз Хатылыгаабы отделениетын рабочаа, П. Н. Скрябин—«Чурапчы» совхоз Килэжкитээби отделениетын механика, В. Г. Монастырева—мань таһастыыр комби-нат столарнай сьаһын рабочаа уонна В. В. Никонов—Эрилик Эристиин аатынан совхоз Хадаардаабы отделениетын механика сыннаһааг кэмигэр.

П. ОКОНЕШНИКОВ фотота.

Сизмэ хортуюппуйу харайыи

Үчүгэй хаачыстыбалаах сизмэнэн ыһыи үрдүк үүн-нүүн ыларга быһаарар орууллаах. Сизмэ хортуюп-пуйу кыһыгы кэмиз уһун-нук көрүү-харайыи үгүс уустуктардаах. Кэмизгэр ку-раанах, ыарыыта суох, ал-дыамматх хортуюппуй саахырымнарга талан ку-гуллуохтаах. Сизмэ хор-туоппуй кэмиз куурусса сыммытын сага, быһа хо-лоон, 80—100 грамм ыһа-һыннаах буоллаһына үчү-гэй.

Ардахтаах кэмиз иһээби буордары кутуллубут сиз-мэни эрдэ күһүгүттэн хар-айыи эмиз уратылардаах. Холобур, быйыл күһүн Эрилик Эристиин аатынан уонна Субуруускай ааты-нан совхозтарга сизмэ хортуюппуй үкэ ардахтаах кэмиз кутулан, иһээ-

бэй уонна буордаах. Ба-рыта 340 тонна сизмэ хор-туоппуй кутулунна.

Маннаха сизмэни саахы-

СПЕЦИАЛИСТ СҮБЭТЭ:

рымнарга активнай венти-ляциянай күнүскү кэмизгэ үрдэрэн куурдулуохтаах. Үрдэрэр кэмизгэ хранилище температурата 12—18 кы-раадыс сылаас буолара табыгастаах, форточкалар аһаас туруохтаахтар. Хра-нилище температурата 12 кыраадыстан намыһах буоллаһына, оһохтору от-туллуохтаах. Салгыи сизмэ 85—95 бырыһыанга тэһи-нэхтээх. Манник активнай вентиляциянай иһки нэди-лэ үстата үлэлэтэн баран,

хранилищени сыһыа сарту-изтиллэр. Температура кы-һыгы кэмизгэ 2-3 кыраа-дыс сылаас буолара наада уонна кыһыгы, саахыи кэмизгэ кичэйэн биир кэмик тутуллуохтаах.

Иһки совхоз хортуюппу-йу ууһар хранилищелара өрөмүөннээн, испиһэлэ-нэн, дезинфекцияланан тураллар эрээри, турукта-ры мөлтөх, эргэрдиһэр. Ордук Эрилик Эристиин аатынан совхоз иһээи. От-тон Субуруускай аатынан совхоз киһингэр, кэнники сылларга ардах тэһэн, уу киһирэр буолла. Манна ту-һааннаах салаааччылар, звеньевойдар кэлэр сыл-ларга сака подальы тутар-га былааннаахтарын

ПРОФСОЮЗНАЯ ОЛОХ

Сага сүүрээи киһирээ дуо?

«Миһдаһаайы» совхоз киһи аппаратын профсоюз-най тэрилтэтигэр отчуот-туур-быыбардыыр мунньах буолла. Сьахтаабы проф-союзнай комитет биир сыллаах үлэтин туһунан отчуоту председателэ Е. Е. Петухов туруорда. Да-хылаатчыт ааспыт сылга бу сьахтаабы профсоюз-ной комитетка киһи иһни-из иһки иһни председате-линэн талыллан баран араас биричинилэринэн уурайыттарын, онон үһүс председателэ буоларын этэи туран отчуоттаата.

Бу цехкомка 69 проф-союз иһинээ үчүокко ту-рарыттан мунньахха 35 ки-һи кэлбит. 10 киһи уопус-каа, 8 киһи командиров-кага сылдааллар. Онон көрүм сирээ-халты тах-сыбыт курдук. Кыстык Кугдатаабы блонай сьах уонна автопарк профгруп-палара эмиз киһи аппарат тэрилтэтигэр учуокка ту-раллар эбит.

Отчуоту дүүллэһингэ совхоз парткомун секрет-тара Н. Н. Хоютанов, ык-лаабынай инженерэ Л. Н. Тихонов, ферманы меха-

низациялыыр салаа үлэһи-тэ В. Д. Саввин, старшай прораб Д. Г. Батарин тыл эттилэр.

Профсоюз сьахтаабы комитетин үлэтин «орто-нон» сыһаалаан туран, ки-һи сага састаабын талыи буолла. Быйыл цехком састаабыгар 7 киһи киһирдэ. Быыбардааһын аһаас куоластааһыннан ытыл-лыһына. Киһи председате-линэн Егор Егорович Пе-тухов биир санаанан быы-барданна.

Мин санаабар, мунньах уота-күөһэ суох барда. Профсоюз мунньахха баар 35 чилиэһинтэн төрдүүххэ эрэ киһи тыл этэн дахы-лааты дүүллэстэ, атыттар кэлтэй истээчи эрэ буолан олордүлэр.

Цехком састаабын аһа-рын кэригэ сага дьонунан солбулунна. Онон сагалыи сүүрээи киһирээ диэн эрэ-ниэххэ сөл.

Совхоз алтынны 21 кү-нүгэр буолуохтаах IV профсоюзнай конферен-циятыгар делегатынан 8 киһи талыһына.

Т. КАРДАШЕВСКАЯ,
хаймат общ. корр.

УЧУУТАЛЛАРГА ЭРЭЛБИТ УЛАХАН

Учууталлар атырдаа ийнаады субэ муньахтарыгар биир арваар үрүт бийиги оройуонмуттан республика бүтүнүттэ икэн туттар артистара, ырыаһытара үүнэн тахсыбыт эбит буоллахтарына, билигин опох мээлэбинит туһунан кылмыан-абаран туран эпиктэ, кырдык, билигин кэрэхтэр артист буолуохтаабыр олохтоох концерттары добуһуоллуур таһымнаах баянист да көстөрө ыарахта. Ити хаалыбыт биир бичикчининэн бийиги оскуолабытыгар эстетическай иитик, оҕолору үтүөбэ-кэрэбэ уһууу мөлбөбө буолар. Бу темага бийиги Дирик музыкальнай оскуолатын директорун Н. Н. Урванцев, бу оскуолага художественнай кылаас учууталын К. К. Колесова, театральнай кылаас учууталын П. П. Федорова кытта кэпсэтибит.

Лыткиналар тобо үөскээбэт буоллулар

Н. Н. Урванцев: Мин санабар, бийиги оскуолабытыгар эстетическай иитик таһыма быстар намыһах. Билигин уус-уран самодельность концерттарын баран көрүт. Хорго барыта 30-тан үөһэ саастаах дьоннор кэккэлээн турар буолуохтара. Ол аата, бийиги 18 снл устата оҕолорбутун үтүөбэ-кэрэбэ кылмыан уһуубаталар. Билигин ылысбагаччылар, ити хаалымы эссе улаатан иһиэ. Бичикчинэ? Оҕолору эстетическай иитиктэ куолуттар сыһыан үөскээтэ. Ленциялар, концерттар, дьаһаллар—бары кумааһыга бэлэ туруорар эрэ иһин ытылаллар.

П. П. Федоров: Куолуттар сыһыан оройуоннаады дьаһаллары ытыгыга эмээ көстөр. Холбоор, оскуола-лар драматическай коллективтарын оройуоннаады конкурстарын ылан көрүөбүт. Оҕолор сценэга хайдах туттарга-хаптарга да, сөҕөрүгэ да өйдөбүлэрэ суох. Ол иһингэр снл тылпалаах оҕолор, инсценировкалар эмээ баар буолаллар. Ол эрээри конкурс кэнниттэн оҕолор оонньууларын ырытыы да, субэлээн да суох. Автобуска сэмэс баран төттөрү утарыы буолар. Оттон концерт, конкурс дини, бастаан туран, оҕо бэйэтин бырааһынныгынан буолуохтаах, оһуук тэриэлэхтээх. Улахан дьон гастролларга тобо сылдьалларый? Бастаан туран, сирин-дойдуну көрөрү, дьону кытта бэлэһэр. Ол курдук оҕолорго эмээ туох эрэ көбүлүүр интэриэс баар буолуохтаах.

К. К. Колесова: Эстетическай иитикни аахайбат буолуу музыкальнай оскуола-ларга сыһыантан эмээ көстөр. Учууталлар бийиги оскуолабыт интэриэсин саамай киникти туталлар. Музыкальнай оскуолага үөрэнэр оҕолор аһара нөсөрүүскө-лааһынан, учууталлар үтүс соруудахтарынан бийикэ уруок бөдөнү көтүтэллэр. Ол барыта үлэбитин атаһыбыр.

Н. Н. Урванцев: Оскуола оҕолоругар эстетическай иитик төрүттэрин музыка уонна уруһуй уруоктара биэрэһтээхтэр. Ол эрээри бу уруоктар билигин 60-с сыллар таһымнаахтар сылдьаллар. Биир даҕаны аһаан, оһуһуллубут музыкальнай кылаас суох, учууталлар үтүстэрин таһымнара намы-

рийиэхпитин наада. Ити тэриэлтэ филармония даҕаны, оҕо айымньытын киниэ да дини хайдах бэстөрү аһаһынан сөп. Ол эрээри кини оройуон оҕолорун уус-уран

самодельностьтарын сүрүнүүр, дьөбүрдээх оҕолор сөйдүлэрин кэтээк көрөр, оҕолорго аһаһах репертуардарынан дьаһыктанар, оҕолор коллективтарын гастролларга тиз-

кэр-таһар транспордаст буолуохтаах.

П. П. Федоров: Мин санабар, оройуонга, предметтеринэн диниэтэн үөрэтэр кылаастар аһаһалларын курдук, дьөбүрдээх оҕолору музыкага диниэтэн үөрэтэр интернаттаах оскуолабытыгар аһаһах наада. Оһуога кырдык даҕаны үрдүк бэлэмнээх оҕолору иһтэр кыахтаныахпыт этэ.

К. К. Колесова: Бийиги оҕолорбут бэйэлэрин артисттарын, художниктарын үчүгэйдик билбэттэр, интэриэһиргээбэттэр сымыһа буолбатах. Оттон Саха сирин театра, ойуулуур-дүһүнүүр искусствота хаһааһытаабыр да сайдан турар кэмэ. Итиги оскуола-ларга ким тиздирдэхтээ-бий, билиһиннэрбэттээ-бий? Ону толкуйдүүр ким кэллэ. Мин санабар, бастаан туран, саха тылын учууталара программага хаайтарбат, национальнай культураны тарбаттар энтузиастарынан буолуохтаахтар.

Н. Н. Урванцев: Диниэтэн, саха интеллигенцията; артисттар, художниктар, сүрүөһчүлэр бэйэлэрин норуоттарын сырдатарга, киникээ үтүөнү-кэрэни иһтэргэ интэриэстээх буолуохтаахтар. Оттон бийиги артисттарбыт гастрольга кэллэхтэринэ концерт көрдөрө охсоот барарга тиздирдэхтээ, киниһизиннээн, оскуола оҕолорун кытта көрсүлүү-лэри тэриэбэттар, бэйэлэрин үлэлэрин-хамнастарын, ситиһиллэрин кытары билиһиннэрбэттэр. Ити барыта кинилэр бийикэ харым эрэ хомуйа кэлэлэрин курдук санааны үөскэтэр.

Уолсайынан, бийиги оҕолорбутун культуураах, үтүөбэ-кэрэбэ тардыһар тына киниһизиннээн, бастарар буоллахтыына, оскуолага даҕаны, общественно-ска даҕаны бу үлэ наадалаабын, бүтэһик дьылаа буолбата-бын өйдөхпүтүн наада.

Дирик музыкальнай оскуолатын учууталлара проблеманы саамай сөпкө көтөбөллөр дин санабыт. Кинилэр киллэрэ этиклэрэ даҕаны чопчулар, үөрэткилэр, опоххо киллэриллэр кыахтаахтар. Ол—культура от-делыгар туһаанан оройуоннаады оҕо музыкальнай филармониятын тэрийэр, норуот талааннаахтарын студиятын үлэтин кизгэ суолга таһаарар, районно-ва музыкальнай диниэтэн дьаһыктанар кылаастары аһар туһунан толкуйдуттар, оскуола-ларга саха билигин культуура-тын кизгини билиһиннэрбэтин тэрийэргэ, оттон саха аһар интеллигенциятыгар бэйэ норуотугар быһаччы чугаһырга аһырым.

Кэпсэтигин Б. ПАВЛОВ кытта.

1989 снлга педагогдары аттестациялааһын түмүгүнэн ааттары иһэрэр туһунан Саха АССР Норуотун үөрэҕиритин министри- бирикээһиттэн

«Методист-учуутал» ааты иһэрэргэ: ФЕДОРОВА Акулина Петровна—Чурапчы орто оскуолатын нуучча тылыгар уонна литературатыгар учууталыгар.

«Старшая учуутал» ааты иһэрэргэ: БИЛЮКИН Иван Степанович—Хатылы орто оскуолатын уруһуй уонна черчение уруоктарын учууталыгар.

МАЛЫШЕВА Валерия Георгиевна—Солоньва ситэ суох орто оскуолатын алын кылаастарын учууталыгар.

СЫРОМЯТНИКОВА Татьяна Гаврильевна—Чурапчы ситэ суох орто оскуолатын алын кылаастарын учууталыгар.

«Старшая байыаннай салаааччы» ааты иһэрэргэ: ЗАХАРОВ Иван Степанович—Мугудай орто оскуолатын байыаннай салаааччытыгар.

Саха АССР Норуотун үөрэҕиритин министрэ Б. Д. СЛЕПЦОВ.

УЧУГЭЙДИК СЫНЬАНЫБЫТ

Бийиги «Смена» лааҕы-быт базата сыһын айып хаһаан, тупсан иһэр. Былырын манна урба, спортивной комплекс оһуһуллубут эбит буоллахтарына, быһыл сага оһоло-буой үлэбэ киирдэ.

Сынньалаҥыт эмээ олус көрдөөхтүк ааста. Быһыл бийикэ «Смена» агит-бригада, Нерюнгри куо-рат лауреата чулуу ыан-ныксыт Н. Е. Алексанье-ва, Ойуунускай аарыла-

рыгар бастаан мистэни ылбыт Тыараһа оскуолатын үөрэнээччитэ Маша Моттуе-ва нунду ылдытыгарын буоллулар. Туһалаах, кэрэхсэбиллээх сынньалаҥы тэрийбитэрин иһин лаа-гыр начальнигар А. В. Сав-винова, интэриэһирбигэр, көмөлөһөөччүлэри тигэр Т. А. Чиряева, Н. Е. Ма-карова, Ф. Г. Колесова махталбыт мунура суох.

Людя КОЛЕСОВА.

Оһулуун.

Бу снмюкка көстөр оҕолор аһы уон сылы-нан туох-ханнык дьон буолан улаатан тахсыа-тарай! Ол бийигиттэн, учууталлартан, улахан тутулуктаах. Оттон бийиги кинилэр, хайахыт орто оскуолатын аһа саастаах оҕолоро, А. Б. бууһубалары сага бь-лэн эрэллэр, Буратино мүлчүргэниээх сырыла-рын туһунан оһуоруйа-лары иһэллэр... Уонна бийиги дини эрэммит тархтарынан көрөллөр.

Б. ПАВЛОВ фотота.

УЛЭЛИИР БЫЧЧАТ ИСТИИТИГЭР

Чурапчытаады очнай-заочнай оскуола бу дьыл ал-тынны 9 нунуттан IX кылаас үөрэнээччилэрин үөр-тинни сагалыыр. Үөрэх уһуна—үс нэдиэлэ. Үөрэххэ ынырыллыбыттар бэйэбитин кытары аһыс кылааһы бүтэригинит туһунан свидетелстваны уонна үлэлиир сиргиттэн ысыраалланы иһдэ кэлэбит, Оһуола администрацията.

Идэтин олус сөбүлүүр

Наталья Михайловна Мак-симова 1984 сыллаахха Н. Г. Чернышевской аатынан Бу-луутээди педагогической училищени ситиһилээхтин бүтэрибэ. Оттон ыла Сы-лач орто оскуолатыгар на-чальнай кылаастарга учуу-таллыыр. Кэтэхтэн Мага-даннаады пединститутка үөрэнэр.

Кини билигин үһүс кы-лаастары үөрэтэр. «Оһону туһалаахтык уруокка сын-ныатын дини төмөбэ үлэ-лиир. Уруоктарга араас оонньуулары ыһтар. Мате-матика, нуучча тылын ку-рулуоктарын бэрт интэ-риэһинэйдик сагалар. Бы-һылгы үөрэх дьымытан фольклор курулуогун ыһ-тарга быһааннар.

Наталья Михайловна үлэ-тин таһынан оскуола, нэ-һиликк обществоннай үлэ-лэригэр аһаһаһа кыт-тар. Ол курдук, оскуола-таады комсомольскай тэ-риэлтэ секретара, нэһилик-ка дьахталлар комитетта-рын чилиэнэ.

Кини бизэ снл устата үлэ-лээн учуутал үлэтин ы-мыгына-чымытын биллэ-көрдө. Таһан ылбыт идэтин олус сөбүлүүр, кыһамны-лаах үлэтигэр.

Л. ОЛЕСОВА.

Снмюкка: учуутал Н. М. Максимова.

П. Окопешников фотота.

БИЛЛЭРИИ

Лесопункт куруусчуттар-га, көчөгөргө уонна «До-катогориялаах шоферга наадыр. Үлэбэ кэпсэти-хтэрин баһалаахтар үлэ кэ-митэр кэлэн билсэххитин сөп.

Администрация.

Мугудай сельсоветын исполкома, олохтоох участкай, баһыһа коллектив баһыһа үлэтигэ

СИВЦЕВА

Саргылана Егоровна эдэр сааһыгар үһүн ы-рахан ырымытан өлбү-түнэн кини ийэтигэр, чугас дьонноругар ди-рин иһуурбаннарын тиздирдэллэр.

РЕДАКТОР П. И. ПОПОВ.

НАШ АДРЕС: 678700, с. Чурапча, ул. Карла Маркса, 26 к/а. ТЕЛЕФОНЫ: редактор—21-332, отделы—21-265, общий—21-505.

№ ЗАКАЗА 117.

«САГА ОЛОХ» («НОВАЯ ЖИЗНЬ») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов. Газета издается на якутском языке, выходит по вторникам, четвергам и субботам. Индекс газеты 54967. Объем—1 усл. печ. лист. Тираж—4157 экз.

Чурапчинская районная типография Госиздмата ЯАССР, с. Чурапча, улица Карла Маркса, 26 к/а